

novembar, 2013.

Izdavač:

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA
Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti

Autorka:

Sanja Mijušković

Recenzija:

prof.dr Rajka Glušica
dr Igor Lakić

Dizajn i prelom

Slađana Bajić-Bogdanović

Štampa

IVPE, Cetinje

Tiraž

300

Projekat „Ka rodno osjetljivijim medijima“ realizovan je uz finansijsku podršku Misije OSCE u Crnoj Gori. Stavovi izraženi u publikaciji pripadaju isključivo autorkama i ne predstavljaju nužno stavove Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju (OSCE).

Organizacija za evropsku
bezbjednost i saradnju
Misija u Crnoj Gori

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA
Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti

REGISTAR

ZANIMANJA, ZVANJA I TITULA ŽENA

*Prilog upotrebi rodno osjetljivog jezika
u sferi javne komunikacije*

2

UVOD

Registar zanimanja, zvanja i titula žena nastao je iz potrebe da se jezik u službenoj i javnoj upotrebi uskladi sa zahtjevima za rodnom ravnopravnošću u društvu. Nadamo se da će on biti doprinos uvođenju rodne perspektive u javni diskurs uopšte, prvenstveno tako što će pomoći da se u jeziku medija i javne administracije koristi terminologija koja odgovara društvenoj stvarnosti i principima rodne ravnopravnosti. Registar prate preporuke o korišćenju rodno osjetljivog jezika koje smatramo da treba primijeniti u oblikovanju svih tekstova za javnu i službenu upotrebu.

Odgovorna upotreba jezika u javnoj komunikaciji počiva na ravnopravnom tretmanu različitih društvenih aktera. Ona podrazumijeva ne samo ukidanje izraza kojima se neko može direktno diskriminirati, već i potencijalno diskriminatornu jezičku praksu koja počiva na strategiji isključivanja, *nevidljivosti*. Upotrebom rodno osjetljivog jezika pokazujemo težnju za demokratizacijom jezika, prvenstveno kroz zahtjev da žena bude vidljiva i u jezičkoj formi. Taj zahtjev se uglavnom odnosi na dosljedno korišćenje ženskih likova u označavanju zanimanja i zvanja žena, gdje god je to moguće.

Zalaganje za rodno osjetljivi jezik oslanja se na lingvistički pristup poznat kao *teorija jezičke djelatnosti*. Jezik posmatramo kao oblik ponašanja – govoriti i pisati znači djelati, a to znači uvijek praviti izbore između više mogućnosti, pri čemu svaki jezički izbor pretpostavlja neki, ne samo jezički, stav. Ovo zalaganje takođe polazi od uvjerenja da jezik odražava naše poglede na svijet, ali da ima kapacitet i da ih mijenja, da se jezikom može uticati na svijest onih koji se njime koriste i da upotreba rodno osjetljivog jezika može doprinijeti rodnoj ravnopravnosti u društvu.

Da bi bila djelotvorna, svaka rodno osjetljiva jezička politika mora identifikovati osnovne prepreke koje proističu iz društvenih, političkih i kulturoloških specifičnosti zajednice u kojoj djeluje. Mnoge lingvistkinje i lingvisti problem vide prije svega u patrijarhalnom kulturnom modelu, još uvijek dominantnom na ovim prostorima. Neka istraživanja sprovedena u regionu (Piper, 2009; Filipović, 2011) navode na zaključak da snaga tog kulturnog modela leži upravo u činjenici da ga podržavaju i održavaju same žene, i to one visokoobrazovane, koje bi trebalo da budu predvodnice promjena u rodnom poretku. Njihovi argumenti za nekorišćenje ženskih jezičkih formi u označavanju sopstvenih zanimanja različiti su, a protežu se od „jezičkih“ („Nije u duhu jezika“) i estetskih („Ružno zvuči“), pa do onih koji zalaganje za rodno osjetljivi jezik odbacuju kao ideološki a ne jezički motivisano.

Međutim, osnovni problem na koji su rezultati tih istraživanja ukazali jeste da ni u ovoj društvenoj grupi ne postoji uvjerenje da rodno osjetljivi jezik može pomoći rodnoj ravnopravnosti u društvu. Drugim riječima, gotovo potpuno izostaje svijest o vezi između jezičkih i društvenih praksi i o načinu na koji promjene jezičkih praksi doprinose društvenim promjenama. Osvještavanje te veze uslov je djelotvornosti svake rodno osjetljive jezičke politike. Koje korake u tom pravcu treba napraviti i kako definisati pojedinačne ciljeve, zavisi od specifičnosti konkretne zajednice. Smatramo da u našoj sredini prvi cilj i dalje mora biti razvijanje svijesti javnosti da upotreba muškog gramatičkog roda kao neutralnog nema veze sa *duhom jezika*, već sa patrijarhalnim kulturnim modelom.

Da li je rodno osjetljivi jezik u duhu našega jezika?

Svaka naracija o *duhu jezika* po pravilu priziva neko prošlo, najčešće davnije, u jeziku zabilježeno stanje i podrazumijeva zahtjev za poštovanjem osnovnih strukturnih karakteristika toga jezika.

Ako krenemo od najočiglednijeg, reći ćemo da se u našem jeziku, od najranijih faza njegovog razvoja, uvijek znalo kojeg je roda ona ili onaj koji vrši radnju. Kao i neki drugi slovenski jezici, naš jezik ima dosljedno utkanu rodnu perspektivu, pa nije moguće upotrijebiti neku imenicu bez oznake gramatičkog roda, koji se, s manjim izuzecima, poklapa s prirodnim. Od čobana i čobanica, preko krojača i krojačica, do doktora i doktorica ili doktorki, ženska osoba koja obavlja neki posao nikada se nije „pojavljivala“ u muškoj jezičkoj formi, kao neutralnoj – to prosto nije bilo u *duhu jezika*. Kad god je za tim postojala potreba, u jeziku su se pojavljivali ženski likovi imenica koje označavaju zanimanja.

Proces imenovanja je tekao spontano jer ljudi nisu „smišljali nove riječi“, već su se slobodno služili tvorbenim procesima u okviru jednog već postojećeg sistema izvedenica. Kako smo već imali *prijatelja* i *prijateljicu* i slične jezičke parove, čim su žene počele da obavljaju učiteljske poslove, u jeziku se pojavila i *učiteljica*. Moglo bi se reći da je potreba samog jezika za ženskim likom bila višestruka i sistemska: prvo, jer izvođenje ženskih oblika mocionim sufiksima sistemski zahvata naš jezik, i drugo, jer pravilo da se subjekat i predikat moraju slagati u rodu, broju i licu predstavlja jednu od osnovnih zakonitosti naše sintakse. Zato smo, već samo iz jezičkih razloga, *morali* dobiti *učiteljicu*, a ne nekog univerzalnog *učitelja*. Pa ako je ta riječ nekome i zvučala „ružno“, to svakako nije bio razlog da je ne koristi.

S razvojem društva dolazi do pojave velikog broja novih zanimanja i funkcija pa rječnici bilježe postojanje sociologa, ekonomista, direktora, akademika... S razvojem društva dolazi i do sve većeg broja obrazovanih žena koje počinju da se bave tradicionalno muškim poslovima i da zauzimaju pozicije do tada „rezervisane“ za muškarce. Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika Matice srpske i Matice hrvatske, na ovim prostorima do skoro jedini referentni izvor te vrste, popisuje leksički fond od prije gotovo pola vijeka. Sve što se nakon tog vremena pojavilo u jeziku i društvu u njemu se nije ni moglo naći. Tako su inženjerke, pravnice i mnoge druge obrazovane žene ostale bez odrednice u rječniku i tu je „prazninu“ valjalo premostiti odgovarajućom jezičkom normom.

Gramatičari su taj problem riješili tako što su muški gramatički rod proglasili neutralnim, dakle objedinjujućim, i to isključivo u nazivima zanimanja i titula višeg i visokog društvenog ranga. Tako se po prvi put u istoriji naše (šire jezičke) zajednice dogodilo da žena koja obavlja neki posao ne dobije svoju potvrdu u jeziku, preciznije, u jezičkoj normi – pojava, kako smo vidjeli, sasvim suprotna *duhu našega jezika*.

Normiranje roda

Treba imati na umu da norma nije jezik sam i da ne nastaje spontano. Norma je proizvod odluke gramatičara šta ćemo od mogućnosti koje nam jezik pruža koristiti kako bismo sproveli određenu jezičku politiku. „Gramatičari propišu pravilo koje posle izvesnog vremena daje (očekivane) rezultate u upotrebi, a onda se ti rezultati pripišu prirodi jezika, a ne delovanju njihove jezičke politike“ (Savić, 1998). Na planu jezika, rezultati ove jezičke politike jesu semantička nepreciznost („Ministar je izjavio...“, misleći na ženu), ili pak neekonomičnost izraza („Ministar Sonja Vlahović izjavila je...“) ako se

želi izbjeći gramatička nepravilnost („Ministar je izjavila...“). I, bez obzira na to da li su gramatičari imali samo jezičke ili i neke vanjezičke motive, jedan od rezultata njihove politike jeste nevidljivost žena u jeziku u javnoj sferi.

Jezička politika je politika i, kao svaka politika, djeluje i daje rezultate. Prije više od trideset godina poznati lingvista Kalođera (1981, navedeno u Savić, 2004) zaključuje da je dosljednija upotreba ženskog roda za zanimanja i titule žena u Zagrebu rezultat organizovane jezičke politike. Pritom ističe da takvu politiku zastupaju upravo jezičari puristi, povodeći se samo jezičkim razlozima, kako bi se izbjegle – ne rodne nekorektnosti u jeziku, već gramatičke nepravilnosti tipa: „Ministar je izjavila...“. Tako su se gramatičari i aktivistkinje za ženska prava, možda slučajno, našli na istom poslu.

Da se do nove normativne jezičke prakse uvijek dolazi na osnovu određene saglasja naučne i političke volje, svjedoči i crnogorski primjer. Nije bez značaja što su se Pravopis crnogorskoga jezika (2010), u kome su prvi put standardizovani oblici kao što su *tužiteljka*, *psihološkinja* ili *djelovotkinja*, i Zakon o rodnoj ravnopravnosti (2010), koji jezičku upotrebu muškog roda kao generički neutralne forme smatra oblikom diskriminacije¹, gotovo istovremeno pojavili.

Time je u Crnoj Gori stvoren zakonodavni i standardnojezički okvir koji pogoduje upotrebi rodno osjetljivog jezika.

Pa ipak, zakonodavni okvir omogućava, ali ne proizvodi nove jezičke navike. Tačno je da je *jezik navika koliko i odvika* (Savić, 2013), i da to, naravno, važi i za upotrebu muškog gramatičkog roda kao neutralnog. No, odvika se ne *uvodi*. Za nju je potrebno vrijeme, a prije svega razvijanje svijesti o tome šta svojim jezičkim ponašanjem poručujemo i što time proizvodimo. Otpor prema upotrebi rodno osjetljivog jezika kao prema *ideološki određenoj* otkriva nedostatak svijesti da je i upotreba gramatičkog muškog roda kao neutralnog – takođe ideološki određena.

Promjena jezičkog ponašanja možda počinje pokušajem da se odgovori na jednostavna pitanja:

1 Zakon o rodnoj ravnopravnosti Crne Gore, član 4: Diskriminacijom, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se i seksualno uznemiravanje, podsticanje drugog lica na diskriminaciju, kao i korišćenje riječi u muškom rodu kao generički neutralne forme za muški i ženski rod.

- ✓ Ako u razgovornom jeziku spontano i dosljedno koristimo žensku formu u obilježavanju zanimanja koja obavljaju žene, pa šeficu svoje kancelarije zovemo šeficom, a doktorku kod koje se liječimo doktorom, zašto one u bilo kojoj zvaničnoj situaciji odmah postaju šefovi i profesori?
- ✓ Ako nam je prirodno da nas đaci zovu profesorkom, ali nam je neprihvatljivo da se u javnoj sferi naše zanimanje feminizira, da li smo time pobjegli od ideologije?

Jezik je osnovno sredstvo za formiranje, utvrđivanje i reprodukovanje stavova i vjerovanja o tome šta je dobro, šta loše, šta je prihvatljivo ili neprihvatljivo u društvu, i gdje je kome mjesto. Zato jezik nikada nije ideološki neutralan.

Ako smo privatno *profesorka*, a javno *profesor*, mi implicitno podržavamo patrijarhalni kulturni model koji je javni prostor namijenio muškarcima, a privatni ženama. Time ne samo da reprodukujemo tradicionalnu dihotomiju između javne i privatne sfere, već i nesvjesno šaljemo poruku da je mjesto žene u privatnoj sferi, van profesionalnog života. Takvo jezičko ponašanje je simbolička odbrana svijeta u kojem je hijerarhija jasno rodno definisana, u kome se zna šta je *pravi muški čin*, a šta su *ženska posla*, šta je *muška glava* a šta *ženska pamet* i u kome će se ta hijerarhija vrijednosti uporno braniti i utvrđivati tako što će se zanimanja koja znače moć uvijek pojavljivati u muškom rodu.

OPŠTE PREPORUKE

Osnovni zahtjev zalaganja za rodno osjetljivi jezik i osnovna preporuka:

UČINITI ŽENU VIDLJIVOM U JEZIKU.

Priroda našeg jezika je takva da tom zahtjevu pomaže jer dosljedna upotreba ženskog gramatičkog roda za zanimanja žena jeste u duhu našeg jezika.

1. Ne narušavati osnovno pravilo u građenju rečenice u našem jeziku: subjekat i predikat moraju se slagati u rodu, broju i licu.

- Ne može se reći: *Učitelj nam je rekla...*, pa tako ni: *Ministar je izjavila...*
- Isto pravilo važi za višestani subjekat ženskog roda (*Nastavnica i učerica razgovarale su...*)

2. Upotrebljavati dosljedno formu ženskog roda za označavanje zanimanja, zvanja i titula žena svuda gdje je to moguće.

Okolo ove preporuke postoji opšta saglasnost lingvista. Mišljenja se razilaze u tumačenju odrednice „svuda gdje je to moguće“. Sa stanovišta jezika, vrlo je malo riječi od kojih je teško ili nemoguće napraviti ženski rod. Problemi se javljaju na nivou upotrebe jezika, a najčešće se obrazlažu na jedan od sljedećih načina:

- **Ne može se tako reći** – značenje je već semantički zauzeto, ili je oblik „rezervisan“.

Prvi slučaj: *poslanica*. Kako da razlikujemo *poslanicu* u parlamentu od, npr. patrijarhove poslanice? Iz konteksta, kao i sve druge homonime (*kosa, grad, list...*)

Drugi slučaj: *ministarka*. Prije samo desetak godina, nekim je lingvistima riječ *ministarka* bila potpuno neprihvatljiva zbog svog familijarnog prizvuka. Danas, kad je ministarki sve više, vidimo da tzv. „rezervisani oblici“ ipak nisu rezervisani zauvijek i da su asocijacije na Nušićevu *Ministarku*

znatno izbljედjele. Riječi vremenom mijenjaju značenje, ili se dešava (kao u ovom slučaju) da osnovna i alternativna komponenta značenja zamijene mjesta. Iako je *mjenjač* već bio „rezervisan“ za dio u automobilu, danas je to i čovjek koji radi u bančinom odjeljenju za promjenu novca, *kosilica* je nekada bila djevojka, žena koja kosi, a danas je to predmet, sprava.

- **Riječ je ružna** – ne zvuči lijepo, nije u duhu jezika.

Prvi slučaj: *psihološkinja*. Na nivou riječi, teško se može govoriti o lijepom i ružnom. Postoje milozvučniji i manje milozvučni glasovni sklopovi, ali u najvećem broju životnih situacija to nije važan kriterijum pri izboru riječi. Inače bi teško bilo objasniti to što svakodnevno koristimo pridjev *psihološki*, a „polomićemo jezik“ ako treba da izgovorimo jedan slog više.

Drugi slučaj: *tužiteljka*. Nije u duhu našeg jezika, drugačije se kaže: to je hrvatski. Naše je *tužilac* a ne tužitelj, pa bi „pravilno“ bilo *tužilica*. Naše je i *čitalac*, pa ipak nemamo *čitalicu* već „hrvatsku“ *čitateljku*, a naspram *slušaoca* nemamo *slušalicu* već opet „hrvatsku“ *slušateljku*.

- **Ne doprinosi rodnoj ravnopravnosti** – ženskim oblikom se akcent stavlja na pol, a ne na ono čime se osoba bavi, čime se žena dodatno diskriminiše.

Sam ženski jezički oblik neće dovesti do rodne ravnopravnosti u društvu. Za to je potrebna promjena kulturnog modela koji počiva na hijerarhiji polova. Ali, ta promjena počinje sviješću da *feminizacija naziva profesije ne devalvira profesiju nego oglašava razliku* (Milivojević, 2004). Nadalje, da je ta razlika prirodna, a njeno prepoznavanje neophodno ako želimo izgraditi društvo u kome možemo živjeti kao različiti ali ravnopravni.

3. U medijima ne koristiti nikad žensku jezičku formu da bi se izrazio negativan stav prema osobi.

Do skoro su se zanimanja i titule žena uglavnom navodile u muškom rodu, pa je sam izbor ženske forme već bio svojevrsna osuda. Tako je npr. jedna analiza agencijskih vijesti (Mijušković, 2008), objavljenih u istim novinama i u istom periodu (2004), pokazala da je jedina žena na visokoj poziciji koja je „zaslužila“ žensku formu bila ministarka osumnjičena za zloupotrebu službenog položaja. Danas je takav oblik seksizma rjeđi jer je dosljednija upotreba ženskih oblika smanjila mogućnost manipulacije.

Rodno osjetljiva upotreba jezika u medijima ne može se svesti samo na oslovljavanje i tituliranje u ženskom rodu. Zavisno od namjere autora/ke, ženski oblik može poslužiti i kao sredstvo manipulacije rodnim predrasudama. Takav pristup je djelotvoran jer se oslanja na još snažnu patrijarhalnu svijest zajednice/čitalačke publike. Ženi koja je napustila privatnu, za nju „rezervisano“ poziciju i zakoračila u javni prostor i dalje se lako možemo narugati tako što ćemo joj kroz jezik pokazati „gdje joj je mjesto“. To mediji rade kada aktuelnu ministarku nazivaju *gospođom ministarkom*.

Na nivou širem od rečenice, mogućnosti manipulacije su veće. Na primjer, ženski oblik zanimanja se može varirati. Tako se u jednom tekstu ženska osoba na početku uvodi kao *sudija* (da bi se osigurala ozbiljnost diskursa), potom se pojavljuje kao *sutkinja* (autor je već izložio priču i sad može da se posveti razobličavanju protagonista), a na kraju završava kao *sudinica* (sudijina žena, čime se njen profesionalni legitimitet dokida i motivi njenih postupaka sele u sferu privatnosti).

Novinari imaju na raspolaganju mnoga jezička sredstva ako žele da kritikuju ili podrže javno djelovanje neke ženske osobe, a da to ne čine preko njene polnosti (Savić, 1998). Iz sličnih razloga treba izbjegavati stereotipe „slabiji pol“, „ljepši pol“, „ljepša/bolja polovina“ i sl.

4. Nastojati da se u tekstu, novinarskom i naučnom, navede puno ime i prezime žene.

Novinarski tekst: problem prezimena. Kada se u novinarskim tekstovima ženska osoba identifikuje samo prezimenom (a najčešće je tako), javlja se problem u rečenici jer se prezimena žena (osim onih koja se završavaju na *a*), ne mogu mijenjati po padežima (Mariji Jovanović, Marije Jovanović, Angeli Merkel, Angelom Merkel...).

Novinari/ke taj problem često uopšte ne rješavaju nego prosto ostavljaju žensko prezime u nominativu: *Odigrala je Jovanović; Izjavila je Merkel*. Koliko je takva jezička praksa neprihvatljiva, najjasnije vidimo kada se tako nepromijenjivo prezime nađe u zavisnim padežima:

Lazović je dodala loptu Jovanović; Clinton se sastala s Merkel...

Ako se prezime ženske osobe (koje se završava suglasnikom) upotrijebi samostalno, postoji samo jedan način da se rečenica pravilno „složi“ – prezime se navodi tako što se na osnovni oblik dodaje nastavak *-ova* ili

-eva: *Jovanovićeva, Merkelova*. Ta forma zadovoljava zahtjeve gramatike i ekonomičnosti teksta, ali je mnoge žene (i ne samo žene) smatraju neprihvatljivom. Naime, na ovim prostorima se nekada bračni status ženske osobe identifikovao upravo preko oblika prezimena. *Jovanovićeva* je tako bila neudata (očeva prezime+ova/-eva), a *Jovanovićka* udata žena (muževljevo prezime+ka) .

Dok se u Crnoj Gori ne obavi istraživanje na osnovu kojeg bi se moglo utvrditi da li ovi oblici još čuvaju svoje prvobitno upotrebno značenje, bolje je koristiti druge načine: navođenjem imena i prezimena osobe, odnosno dodavanjem zanimanja ili titule u ženskom rodu (*Izjavila je kancelarka Merkel*)².

Naučni tekst – problem skraćunica. Skraćenice za označavanje titula (prof., dr, mr), uobičajeni su i neophodni dio naučnog teksta, ali one odmažu rodnoj vidljivosti ako se uz njih ne navede puno ime i prezime autorke/ naučnice (*dr Kostić, prof. dr J.Četković*). Preporuka je da se u referisanju na djelo neke autorke koristi njeno puno ime, a ne inicijali. To se posebno odnosi na spisak literature/bibliografiju radova kako bi se mogao lako rekonstruisati doprinos žena u nekoj naučnoj disciplini.

Mnoge autorke ukazuju na nedovoljno poznat ili potcijenjen doprinos žena nauci³. Osim neravnopravnih uslova za obrazovanje, razlog ove „nevidljivosti” one vide i u tome što mnoga naučna postignuća i uspjesi žena nisu uopšte registrovana u javnoj sferi kako bi se žena zadržala u prostoru privatnog. Time su motivisani naponi da se žene, bilo one iz prošlosti ili sadašnjosti, učine vidljivim u nauci, kao i da se tom zahtjevu doprinese i na jezičkom planu.

2 Ovo tim prije što ni gramatičari ne preporučuju ženske forme (-ova/eva) za prezimena koja su manje rasprostranjena (a to su kod nas sva prezimena koja se ne završavaju na ić (Šoć, Kočan, Kusovac...), kao ni za mnoga strana prezimena koja se ne završavaju suglasnikom.

3 Iz knjige (znakovitog podnaslova) *Žene u nauci: od Arhimeda do Ajnštajna*, dr Dragane Papović, saznajemo da je Neti Stivens, koja je otkrila kako x i y hromozomi određuju pol djeteta, umrla bez priznanja, a njen je rad pripisan Tomasu Morganu, koji je za ovaj naučni poduhvat dobio Nobelovu nagradu 1933. godine. Ili npr. da u knjizi Abrahama Pajsa o genijima nauke nema ni riječi o dvostrukoj dobitnici Nobelove nagrade Mariji Kiri, dok se Liza Majtner, koja je objasnila nuklearnu fisiju, pominje samo kao prijateljica švedskog fizičara Oskara Klajna.

5. Izbjegavati etiketiranje i identifikovanje ženske osobe prema bračnom statusu.

Preporuka se prvenstveno odnosi na korišćenje riječi *gospođica* u oslovljavanju i identifikaciji ženske osobe u javnoj sferi. Za razliku od mnogih drugih imenica u našem jeziku, *gospođica* ima samo jedno značenje: neudata žena. Ako je nekad informacija o bračnom statusu i bila od značaja za društveni status žene, danas to valjda više nije pa nema nikakvog razloga da bude dio službene komunikacije. Osim toga, bračno stanje je privatna stvar svake osobe. Pitati ženu, u bilo kom vidu zvanične komunikacije, da se prvo izjasni da li je gospođa ili gospođica, je li udata ili nije, nije samo nepotrebno nego i neprihvatljivo.

6. U obraćanju grupi ljudi obraćati se i muškarcima i ženama.

Poštovane kolege i kolegice

Pozdravljam okupljene građane i građanke

U pismenom obraćanju (u službenoj komunikaciji), ako nam nije poznat pol osobe kojoj upućujemo dopis, ne koristiti muški rod generički (*Poštovani,*), nego navoditi: *Poštovana/poštovani*, odnosno *Poštovani/poštovana*.

7. Koristiti paralelne forme ako se obavještenje ili preporuka odnosi i na muškarce i na žene.

U navođenju se može koristiti i kosa crta (bez razmaka/bjelina), jer ona zamjenjuje veznik *i/ili*:

Molimo građane i građanke da se odazovu pozivu...

Obavještavamo studente/studentkinje da je rok za prijavu...

Svi vozači/ce moraju se pridržavati pravila...

Molimo vaspitačice i vaspitače da popune upitnike...

U obavještenjima treba koristiti i riječi kojima se izbjegava obilježje rodosti (*nastavno osoblje, lica, osobe*), a u izvještajima i sličnim tekstovima mogućnost opisnih formulacija:

Vođenje zapisnika povjereno je... (umjesto *zapisničar* ili *zapisničarka*), *Dramaturgiju potpisuje...* (umjesto *dramaturg* ili *dramaturškinja*) i sl.

Napomena: Duži tekstovi mogu biti nepregledni za čitanje ukoliko obiluju uporednim oblicima imenica (*učenik/učenica, novinari/novinarke...*), posebno zato što njihovo korišćenje zahtijeva i uporedne oblike glagola, zamjenica, pridjeva (*učenici/ce su uradili/le...*).

Ukoliko se radi o pravnim aktima i dokumentima sličnoga tipa, na početku treba upotrijebiti oba oblika a u ostatku teksta koristiti muški rod, uz obrazloženje: „Smatra se da se svi izrazi upotrijebljeni u muškom gramatičkom rodu u ovom dokumentu odnose bez diskriminacije i na žene.“ Sličan pristup treba primijeniti i u drugim vrstama tekstova s tim što napomenu treba prilagođavati kontekstu. Npr. u priručnicima za nastavu prvih nekoliko puta upotrijebiti oba množinska oblika (*učenici/učenice*), uz napomenu (u daljem tekstu: *učenici*). U udžbenicima je, međutim, nekad bolje naizmjenično ili uporedno korišćenje oba oblika (zavisno od učestalosti formi u tekstu, uzrasta učenika/ce...).

8. Primijeniti preporuke o rodno osjetljivom jeziku u pravnim dokumentima i drugim tekstovima u administraciji

Jezik administracije neophodno je uskladiti sa Zakonom o rodnoj ravnopravnosti. To znači obezbijediti jednaku vidljivost oba pola u različitim tekstovima:

- Standardna klasifikacija zanimanja – uključiti i oblike za ženski rod (koristiti Registar zanimanja, zvanja i titula žena)
- Oglasi i konkursi za radna mjesta – jezički signalizirati otvorenost za oba pola

Potreban radnik/radnica.

Raspisuje se konkurs za jednog inženjera/inženjerku.

- Pravilnici o akademskim zvanjima – uključiti i oblike za ženski rod.
- Diplome, potvrde, uvjerenja – koristiti oblike za ženski rod ako se odnose na ženu:

Dragana Maraš, koordinatorka projekta

Doc. dr Maja Bogojević, dekanka

- Signature zaposlenih, vizitkarte, potpisi na službenim dopisima, natpisi na kancelarijama.

REGISTAR zanimanja, zvanja i titula žena u Crnoj Gori

Napomena

Jedan od važnih razloga za izradu ovog Registra bila je potreba da se omogućí usklađivanje Standardne klasifikacije zanimanja, poslovnika o radu i sistematizaciji radnih mjesta i ostalih administrativnih dokumenata sa Zakonom o rodnoj ravnopravnosti Crne Gore. U tom cilju ponudile smo spisak tvorbeno pravilnih izvedenica za sva zanimanja obuhvaćena SKZ-om.

Leksički korpus Registra obuhvata i riječi koje označavaju akademska zvanja i titule, kao i neka starija zanimanja kojih u SKZ nema, ali smo procijenile da su još uvijek živa i prisutna u javnom diskursu. Kao izvor smo koristile šestotomni Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika Matice srpske i Matice hrvatske (1967/1976), Pravopisni rječnik crnogorskoga jezika (2010) i rječnik iz knjige *Rod i jezik* (Savić, Čanak, Mitro i Štrasni, 2009).

Osim osnovnog oblika za ženski rod, za mnoge imenice dati su i alternativni oblici. To se prije svega odnosi na neke istoznačne imenice izvedene sufixima *-ka* i *-ica*, koje se na našim prostorima odavno paralelno koriste (*profesorka/profesorica, doktorka/doktorica...*), kao i one sa sufixima *-(k)inja* i *-ica* (*psihološkinja/psihologica*). Dok se ne obavi dovoljno opsežno istraživanje, ne može se sa sigurnošću utvrditi koje su forme frekventnije u upotrebi na cijelom području Crne Gore. Mi smo se pri izboru osnovne, odnosno alternativne forme oslanjale na Pravopisni rječnik crnogorskog jezika, imajući u vidu da on ne popisuje čitav leksički fond ali preko primjera ukazuje na pravac uopštavanja. Sve ponuđene izvedenice tvorbeno su pravilne i kao takve registrovane u Gramatici crnogorskog jezika. Zato u izboru forme treba slijediti i sopstvenu jezičku intuiciju ili naviku.

U Registru su predloženi ženski oblici i za neka zanimanja koja žene u Crnoj Gori još uvijek ne obavljaju, ili ih obavljaju veoma rijetko. Jedan od takvih primjera je *pilotkinja*, riječ koja je često korišćena kako bi se cjelokupno zalaganje za rodno osjetljivi jezik svelo na nasilno uvođenje naziva za nešto čega u stvarnosti nema i time delegitimisalo. U međuvremenu se u svijetu pojavilo mnogo pilotkinja – samo u njemačkoj „Lufthanzi“ zaposleno ih je oko 300 – a riječ je i dalje vrlo upotrebljiva u iste svrhe. Oslanjajući se na prećutni konsenzus zajednice, takva jezička praksa signalizira da neke pozicije u društvu ipak moraju ostati nedodirljive. Smatramo da bi jezik državne administracije, nezavisno od toga da li žene u Crnoj Gori već upravljaju avionom ili ne, trebalo da signalizira da je ta mogućnost otvorena.

Lingvisti su odavno uočili da administrativno-pravni jezik pokazuje najveći otpor prodoru ženskih oblika za označavanje zanimanja i titula (Glušica, 2006), te da je inertnost i nekreativnost inherentno svojstvo ovog funkcionalnog stila. Ipak, nijedan jezik nije toliko „trom“ ako tako ne žele oni koji se njime služe.

Par *medicinska sestra* – *medicinski tehničar* dobar je primjer kako se brzo nalazi jezička forma kad postoji društvena potreba i svijest o njoj. Do sada ekskluzivno žensko zanimanje, *babica*, takođe je jezički usklađeno sa potrebama društva. Osim *stručne babice*, koja je podvedena pod vrstu *Stručnjaci babinstva*, SKZ navodi nazive *tradicionalna babica* i *pomoćna babica*, čiji su „muški ekvivalenti“ *tehničar porodiljstva* i *babički pomoćnik*. Time je administraciji stavljen na raspolaganje muški oblik za zanimanje koje su do sada isključivo obavljale žene, a muškarcima koji žele da rade taj posao omogućeno da se ne predstavljaju i ne oslovljavaju ženskim imenom. Nema nikakvog razloga da se ista mogućnost ne ponudi i ženama, recimo onim koje žele da se zaposle kao električarke ili, zašto ne, pilotkinje.

Korišćena literatura

Bugarski, Ranko (2004). *Jezik u društvu*. Beograd: Čigoja, 2004.

Drobnjak, Nada, ur. (2006). *On je rekla: upotreba rodno-senzitivnog jezika*. Podgorica: Kancelarija za ravnopravnost polova Vlade Republike Crne Gore.

Ćorić, Božo (1982). *Mocioni sufiksi u srpskohrvatskom jeziku*. Beograd: Filološki fakultet.

Filipović, Jelena (2011). Gender and power in the language standardization of Serbian. *Gender and Language*, Volume 5.1 (pp.111–131).

Filipović, Jelena (2012). Rodno osetljiva upotreba jezika u javnom govoru. U: Filipović, Jelena i Kuzmanović Jovanović, Ana, *Vodič za rodno osetljiv pristup medijima u Srbiji*. Beograd: Uprava za rodnu ravnopravnost.

Filipović, Jelena i Kuzmanović Jovanović, Ana (2012). *Vodič za rodno osetljiv pristup medijima u Srbiji*. Beograd: Uprava za rodnu ravnopravnost.

Kuzmanović Jovanović, Ana (2013). Rodno osetljiv jezik u sektoru bezbednosti. Beogradski centar za bezbednosnu politiku

<http://www.bezbednost.org/.../rodno_osetljiv_jezik_u_sektoru_bezbednosti.pdf>1. 6. 2013.

Mijušković, Sanja (2008). Sakrivene u jeziku. U: Nelević, Nataša (ur.), *Žena u medijskom ogledalu* (str.106–118). Podgorica: Centar za feminističku kulturu NOVA.

Milivojević, Snježana (2004). Žene i mediji – strategije isključivanja. *Genero – posebno izdanje*. Beograd: Centar za ženske studije i istraživanje roda.

Nelević, Nataša, ur. (2008). *Žena u medijskom ogledalu*. Podgorica: Centar za feminističku kulturu NOVA.

Papović, Nataša (2012). *Žene u nauci: od Arhimeda do Ajnštajna*. Beograd: Službeni glasnik.

Piper, Maja (2009). *Rodna ravnopravnost u jeziku i društvu*. Master rad u rukopisu. Beograd: Filološki fakultet.

Savić, Svenka (2004). *Žena skrivena jezikom medija: kodeks neseksističke upotrebe jezika*. Novi Sad: Futura publikacije.

Savić, Svenka, Čanak, Marijana, Mitro, Veronika i Štrasni, Gordana, prir. (2009). *Rod i jezik*. Novi Sad: Ženske studije i istraživanja i Futura publikacije.

Savić, Svenka (2009). Uputstva za standardizaciju rodno osetljivog jezika. Nikšić, Zbornik radova *Njegoševi dani 1*, Univerzitet Crne Gore, str. 301-321.

<http://www.zenskestudije.org.rs/01_o.../svenka_savic/.../njegosevi_dani_1.pdf>12. 6. 2013.

Savić, Svenka (2011). Predlog za upotrebu rodno osetljivog jezika u vojsci: činovi žena. *Bezbednost Zapadnog Balkana* 19 (str. 46–56).

A

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Administrativni sekretar	Administrativna sekretarica	
Administrator	Administratorka	
Admiral	Admiralica	Admiralka
Advokat	Advokatica	Advokatkinja
Advokatski službenik	Advokatska službenica	
Aeromehaničar	Aeromehaničarka	
Agent	Agentkinja	Agentica
Agroekonomist(a)	Agroekonomistkinja	
Agronom	Agronomka	
Akademik	Akademkinja	
Aktuar	Aktuarka	
Akupresurist(a)	Akupresuristkinja	
Akupunkturist(a)	Akupunkturistkinja	
Akušer	Akušerka	
Alatničar	Alatničarka	
Ambasador	Ambasadorka	
Analitičar	Analitičarka	
Anatom	Anatomka	Anatomkinja
Anesteziolog	Anesteziološkinja	Anesteziologica
Anglist(a)	Anglistkinja	
Anketar	Anketarka	
Antropolog	Antropološkinja	Antropologica
Apotekar	Apotekarka	Apotekarica
Aranžer	Aranžerka	
Arheolog	Arheološkinja	Arheologica
Arhitekta	Arhitektica	
Arhitektonski tehničar	Arhitektonska tehničarka	
Arhivar	Arhivarka	
Arhivist(a)	Arhivistkinja	
Armirač	Armiračica	

Artiljerac	Artiljerka	
Artist(a)	Artistkinja	
Asistent	Asistentkinja	
Astrolog	Astrološkinja	Astrologica
Astronom	Astronomka	Astronomkinja
Ataše	Ataše	
Atletičar	Atletičarka	
Atomski fizičar	Atomska fizičarka	
Audiolog	Audiološkinja	Audiologica
Aukcionar	Aukcionarka	
Autolakirer	Autolakirerka	
Autolimar	Autolimarka	
Automehaničar	Automehaničarka	
Avijatičar	Avijatičarka	
Aviotehničar	Aviotehničarka	

B

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
	Babica	
Bakalin	Bakalinka	Bakalka
Baletski igrač	Baletska igrāčica	*Baletan/Balerina
Bankar	Bankarka	
Bankarski inspektor	Bankarska inspektorka	
Bankarski službenik	Bankarska službenica	
Barmen	Barmenka	*Šanker/Šankerica
Barutar	Barutarka	
Baštovan	Baštovanka	
Berač	Beračica	
Berberin	Berberka	
Bibliograf	Bibliografkinja	
Bibliotekar	Bibliotekarka	
Biciklist(a)	Biciklistkinja	

* Zvezdicom su u Registru označene riječi sinonimskog značenja.

Bioenergetičar	Bioenergetičarka	
Biofizičar	Biofizičarka	
Biohemičar	Biohemičarka	
Biohemjski tehničar	Biohemjska tehničarka	
Biolog	Biološkinja	Biologica
Biotehnolog	Biotehnološkinja	Biotehnologica
Birotehničar	Birotehničarka	
Blagajnik	Blagajnica	
Bokser	Bokserka	
Bolničar	Bolničarka	
Bolnički farmaceut	Bolnička farmaceutkinja	
Botaničar	Botaničarka	
Bračni savjetnik	Bračna savjetnica	
Bravar	Bravarka	
Brodograditelj	Brodograditeljka	
Brodski inženjer	Brodaska inženjerka	
Brodski stjuard	Brodaska stjuardesa	
Broker	Brokerka	
Brusač stakla/alata	Brusačica stakla/alata	
Bušač u rudniku	Bušačica u rudniku	

C

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Carinik	Carinarka	
Carinski inspektor	Carinska inspektorka	
Citolog	Citološkinja	Citologica
Crtač	Crtačica	
Cvječar	Cvječarka	

Č

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Čarapar	Čaraparka	
Časovničar	Časovničarka	

Čekičar	Čekičarka	
Čelista	Čelistkinja	
Češljar	Češljarka	
Čipkar	Čipkarka	Čipkarica
Čizmar	Čizmarka	
Čobanin	Čobanica	
Čistač	Čistačica	
Čitač brojila	Čitačica brojila	
Član	Članica	
Čuvar	Čuvarka	

Ć

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Ćelijski genetičar	Ćelijska genetičarka	
Ćevabdžija	Ćevabdžijka	
Ćilimar	Ćilimarka	
Ćumurdžija	Ćumurdžinica	

D

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
	Dadilja	
Daktilograf	Daktilografkinja	
Defektolog	Defektološkinja	Defektologica
Degustator hrane/pića	Degustatorka hrane/pića	
Dekan	Dekanica	Dekanka
Dekorater	Dekoraterka	
Demograf	Demografkinja	
Demonstrator	Demonstratorka	
Denturist	Denturistkinja	
Deratizer	Deratizerka	
Dermatolog	Dermatološkinja	Dermatologica
Desetar	Desetarka	
Detektiv	Detektivka	

Dezinfektor	Dezinfektorka	
Dezinsektor	Dezinsektorka	
Digitalni umjetnik	Digitalna umjetnica	
Dijetetski kuhar	Dijetetska kuharica	
Dimničar	Dimničarka	
Diplomata	Diplomatkinja	
Direktor	Direktorica	Direktorka
Dirigent	Dirigentkinja	
Dispečer	Dispečerka	
Distributer letaka/novina	Distributerka	
Dizač ploče	Dizačica ploče	
Dizajner	Dizajnerka	
Docent	Docentkinja	
Doktor	Doktorica	Doktorka
Doktorand	Doktorantkinja	
Doktor nauka	Doktorica nauka	Doktorka nauka
Dokumentarista	Dokumentaristkinja	
Domaćin kluba/pansiona	Domaćica kluba/pansiona	
Domar	Domarka	
Dopisnik	Dopisnica	
Dorađivač štampe/stakla	Dorađivačica štampe/ stakla	
Dostavljač	Dostavljačica	
Draguljar	Draguljarka	*Jewelir/Jewelirka
Dramaturg	Dramaturškinja	
Dreser	Dreserka	
Družbenik	Družbenica	
Drvomodelar	Drvomodelarka	
Drvorezbar	Drvorezbarica	Drvorezbarica
Državnik	Državnica	
Državni službenik	Državna službenica	
Dubler	Dublerka	
Duvač stakla	Duvačica stakla	

Đ

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Dubretar	Dubretarka	

DŽ

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Džokej	Džokejka	
Džudista	Džudistkinja	

E

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Ekolog	Ekološkinja	Ekologica
Ekonom	Ekonomka	Ekonomkinja
Ekonometričar	Ekonometričarka	
Ekonomista	Ekonomistkinja	
Električar	Električarka	
Elektroinstalater	Elektroinstalaterka	
Elektromehaničar	Elektromehaničarka	
Elektroničar	Elektroničarka	
Elektrotehničar	Elektrotehničarka	
Emajler/ Emajlirac	Emajlirka	
Embriolog	Embriološkinja	Embriologica
Endodontist(a)	Endodontistkinja	
Endokrinolog	Endokrinološkinja	Endokrinologica
Epidemiolog	Epidemiološkinja	Epidemiologica
Esejista	Esejistkinja	
Etnograf	Etnografkinja	
Etnolog	Etnološkinja	Etnologica
Evidentičar	Evidentičarka	

F

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Farbar	Farbarka	
Farmaceut	Farmaceutkinja	
Farmaceutski pomočnik/ asistent	Farmaceutska pomočnica/asistentkinja	
Farmaceutski radnik	Farmaceutska radnica	
Farmaceutski tehničar	Farmaceutska tehničarka	
Farmakolog	Farmakološkinja	Farmakologica
Fasader	Fasaderka	
Feljtonista	Feljtonistkinja	
Filmski urednik	Filmska urednica	
Filolog	Filološkinja	Filologica
Filozof	Filozofkinja	
Finansijski analitičar	Finansijska analitičarka	
Finansijski inspektor	Finansijska inspektorka	
Finansijski službenik	Finansijska službenica	
Finišer betona/metala	Finišerka betona/metala	
Fitnes instruktor	Fitnes instruktorka	
Fizičar	Fizičarka	
Fizički radnik	Fizička radnica	
Fizikohemičar	Fizikohemičarka	
Fiziolog	Fiziološkinja	Fiziologica
Fizijatar	Fizijatarka	Fizijatrica
Fizioterapeut	Fizioterapeutkinja	
Fizioterapeutski tehničar	Fizioterapeutska tehničarka	
Flautista	Flautistkinja	
Flebotomist(a)	Flebotomistkinja	
Fonetičar	Fonetičarka	
Fonolog	Fonološkinja	Fonologica
Forenzičar	Forenzičarka	
Fotograf	Fotografkinja	

Fotogrametričar	Fotogrametričarka	
Fotolitograf	Fotolitografkinja	
Fotoreporter	Fotoreporterka	
Frizer	Frizerka	
Frulaš	Frulašica	
Fudbaler	Fudbalerka	
Funkcioner	Funkcionerka	

G

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Galanterist(a)	Galanteristkinja	Galanterka
Galerijski tehničar	Galerijska tehničarka	
Galvanizer	Galvanizerka	
Garderober	Garderoberka	
General (vojska, kopnena)	Generalica	Generalka
General-major	General-majorica	General-majorka
General-poručnik	General-poručnica	
Generalni direktor	Generalna direktorica	Generalna direktorka
Generalni konzul	Generalna konzulka	
Generalni sekretar	Generalna sekretarka	
Genetičar	Genetičarka	
Geodeta	Geodetkinja	
Geodetski projektant	Geodetska projektantkinja	
Geofizičar	Geofizičarka	
Geograf	Geografkinja	
Geolog	Geološkinja	Geologica
Germanista	Germanistkinja	
Geotehnolog	Geotehnološkinja	Geotehnologica
Gimnastičar	Gimnastičarka	
Ginekolog	Ginekološkinja	Ginekologica
Gipsar	Gipserka	
Glavni inspektor (u policiji)	Glavna inspektorka	

Glavni kuvar	Glavna kuvarica	
Glumac	Glumica	
Glumac narator	Glumica naratorka	
Gljivar	Gljivarica	Gljivarka
Gonič	Goničkinja	Goniteljica
Gostioničar	Gostioničarka	
Graditelj	Graditeljka	Graditeljica
Gradonačelnik	Gradonačelnica	
Građevinski inženjer	Građevinska inženjerka	
Građevinski projektant	Građevinska projektantkinja	
Gramatičar	Gramatičarka	
Grafički animator	Grafička animatorica	
Grafički dizajner	Grafička dizajnerka	
Grafolog	Grafološkinja	Grafologica
Graničar	Graničarka	
Granični inspektor	Granična inspektorka	
Graver	Graverka	
Grnčar	Grnčarka	Grnčarica
Grosista	Grosistkinja	
Guverner	Guvernerka	

H

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Harfista	Harfistkinja	
Harmonikaš	Harmonikašica	
Hematolog	Hematološkinja	Hematologica
Heraldičar	Heraldičarka	
Hemičar	Hemičarka	
Hemijski čistač	Hemijska čistačica	
Hemijski tehničar	Hemijska tehničarka	
Hemijski tehnolog	Hemijska tehnološkinja	Hemijska tehnologica

Hidrolog	Hidrološkinja	Hidrologica
Hidrografski geodeta	Hidrografska geodetkinja	
Hidrometeorolog	Hidrometeorološkinja	Hidrometeorologica
Hidroterapeut	Hidroterapeutkinja	
Higijeničar	Higijeničarka	
Hipnotizer	Hipnotizerka	
Hipotekarni službenik	Hipotekarna službenica	
Hirromant	Hirromantkinja	
Hirurg	Hirurškinja	
Hirurški tehničar	Hirurška tehničarka	
Histolog	Histološkinja	Histologica
Hodač po žici	Hodačica po žici	
Hokejaš	Hokejašica	
Homeopata	Homeopatkinja	
Hortikulturista	Hortikulturistkinja	
Host	Hostesa	
Hotelijer	Hotelijerka	
Hroničar	Hroničarka	

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Igrač	Igračica	
Iguman	Igumanija	
Ilustrator	Ilustratorka	
Imigracioni službenik	Imigraciona službenica	
Imunolog	Imunološkinja	Imunologica
Industrijski dizajner	Industrijska dizajnerka	
Industrijski kontrolor	Industrijska kontrolorka	
Inspektor	Inspektorka	
Instalater	Instalaterka	
Instruktor	Instruktorica	
Instrumentalista	Instrumentalistkinja	

Intendant	Intendantkinja	
Internista	Internistkinja	
Inženjer	Inženjerka	
Iscjelitelj (vjerski)	Iscjeliteljka	
Ispitivač	Ispitivačica	
Isporučilac novena	Isporučiteljka novina	
Istoričar	Istoričarka	
Istražitelj	Istražiteljka	Istražiteljica
Istražni sudija	Istražna sutkinja	
Izaslanik	Izaslanica	
Izdavač	Izdavačica	
Izolater	Izolaterka	
Izrađivač	Izrađivačica	
Izjestilac	Izjestiteljka	
Izvođač radova	Izvođačica radova	
Izvršni asistent	Izvršna asistentkinja	
Izvršni direktor	Izvršna direktorica	Izvršna direktorka

J

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Javni tužilac	Javna tužiteljka	Javna tužiteljica
Jetkač stakla	Jetkačica stakla	
Jezgrar	Jezgrarka	

K

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Kafedžija	Kafedžijka	Kafedžinka
Kajakaš	Kajakašica	
Kaluđer	Kaluđerica	
Kalupar	Kaluparka	
Kalkulant	Kalkulantkinja	
Kamenorezac	Kamenorezačica	

Kamerman	Kamermanka	*Snimatelj/ Snimateljka
Kandidat	Kandidatkinja	
Kancelar	Kancelarka	
Kapetan	Kapetanica	
Karatista	Karatistkinja	
Kardiolog	Kardiološkinja	Kardiologica
Karikaturista	Karikaturistkinja	
Kartograf	Kartografkinja	
Kartotekar	Kartotekarka	
Kasir	Kasirka	
Kaskader	Kaskaderka	
Katastarski geodeta	Katastarska geodetkinja	
Keramičar	Keramičarka	
Kibernetičar	Kibernetičarka	
Kinolog	Kinološkinja	Kinologica
Kiropraktičar	Kiropraktičarka	
Kladioničar	Kladioničarka	
Klaser vune	Klaserka vune	
Klavir-štimer	Klavir-štimerka	
Klesar	Klesarka	*Klesač/Klesačica
Klimatolog	Klimatološkinja	Klimatologica
Klinički dijetetičar	Klinička dijetetičarka	
Klinički farmaceut	Klinička farmaceutkinja	
Klinički pomoćnik	Klinička pomoćnica	
Klinički psiholog	Klinička psihološkinja	Klinička psihologica
Klobučar	Klobučarka	*Šeširdžija/ Šeširdžijka
Ključar	Ključarka	Ključarica
Knjigovezac	Knjigovezačica	*Koričar/Koričarka
Knjigovođa	Knjigovotkinja	
Knjigovodstveni službenik	Knjigovodstvena službenica	
Knjižar	Knjižarka	

Književnik	Književnica	
Književni kritičar	Književna kritičarka	
Kočničar (željeznički)	Kočničarka	
Kočijaš	Kočijašica	
Kolar	Kolarka	
Kolporter	Kolporterka	
Komercijalista	Komercijalistkinja	
Komesar	Komesarka	Komesarica
Komičar	Komičarka	
Kompjuterski operater	Kompjuterska operaterka	
Kompozitor	Kompozitorka	
Komunikolog	Komunikološkinja	Komunikologica
Konduker	Kondukerka	
Kongresmen	Kongresmenka	*Parlamentarac/ Parlamentarka
Konobar	Konobarica	
Konstruktor	Konstruktorka	
Konsultant	Konsultantkinja	
Kontrolor	Kontrolorka	
Konzervator	Konzervatorka	
Konzul	Konzulka	
Koordinator	Koordinatorica	
Kopač	Kopačica	
Korektor	Korektorka	Korektorica
Koreograf	Koreografkinja	
Korespondent	Korespondentkinja	
Korpar	Korparka	
Kosac	Kosačica	
Kosmonaut	Kosmonautkinja	
Kostimograf	Kostimografkinja	
Košarkaš	Košarkašica	
Kovač	Kovačica	
Kozmetičar	Kozmetičarka	
Kranista	Kranistkinja	

Kreator	Kreatorka	
Kriminalista	Kriminalistkinja	
Kriminolog	Kriminološkinja	Kriminologica
Krmar (vojni čin u mornarici)	Kormilarka	
Krojač	Krojačica	
Krovopokrivač	Krovopokrivačica	
Krupije	Krupije	
Krznar	Krznarica	Krznarka
Kltitor	Kltitorka	
Kućepazitelj	Kućepaziteljka	
Kućni čistač (pomoćnik)	Kućna pomoćnica	
Kurir	Kurirka	
Kustos	Kustosica	
Kuvar	Kuvarica	

L

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Laborant	Laborantkinja	
Laboratorijski tehničar	Laboratorijska tehničarka	
Lakirer	Lakirerka	
Lautista	Lautistkinja	
Legator (zavještalc)	Legatorka	
Leksikograf	Leksikografkinja	
Leksikolog	Leksikološkinja	Leksikologica
Lektor	Lektorica	Lektorica
Lemilac	Lemiteljka	
Likvidator	Likvidatorica	
Likovni umjetnik	Likovna umjetnica	
Limar	Limarka	
Lingvista	Lingvistkinja	
Litograf	Litografkinja	
Litolog	Litološkinja	Litologica
Logoped	Logopetkinja	

Lončar	Lončarka	
Lovočubar	Lovočuvarka	
Ložič	Ložičica	
Lutkar	Lutkarka	

Lj

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Ljekar	Ljekarka	

M

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Mačevalac	Mačevalka	
Mađioničar	Mađioničarka	
Magacioner	Magacionerka	
Magistar	Magistarka	
Magistrand	Magistrantkinja	
Major	Majorica	Majorka
Majstor	Majstorica	
Mandatar	Mandatarka	
Maneken	Manekenka	
Manikir	Manikirka	*Maniker/ Manikerka
Manipulant robom (teretom)	Manipulantkinja robom (teretom)	
Maser	Maserka	
Masker	Maskerka	
Mašinbravar	Mašinbravarka	
Mašinovođa	Mašinovotkinja	
Mašinski inženjer	Mašinska inženjerka	
Mašinski tehničar	Mašinska tehničarka	
Matematičar	Matematičarka	
Matičar	Matičarka	
Medicinski asistent	Medicinska asistentkinja	

Medicinski tehničar	Medicinska sestra	
Medicinski sekretar	Medicinska sekretarica	
Medicinski stenograf	Medicinska stenografkinja	
Mehaničar	Mehaničarka	
Menadžer	Menadžerka	
Mesar	Mesarka	
Metalostrugar	Metalostrugarka	
Metalurg	Metalurškinja	
Meteorolog	Meteorološkinja	Meteorologica
Metlar	Metlarka	
Metodičar	Metodičarka	
Metodolog	Metodološkinja	Metodologica
Mikrobiolog	Mikrobiološkinja	Mikrobiologica
Miner	Minerka	
Ministar	Ministarka	
Mjenjač novca	Mjenjačica novca	
Mljekar	Mljekarica	Mljekarka
Model (reklamni, umjetnički)	Model	
Modelar	Modelarka	
Modni dizajner	Modna dizajnerka	
Moler	Molerka	
Molekularni biolog	Molekularna biološkinja	Molekularna biologica
Monah	Monahinja	
Montažer	Montažerka	
Monter	Monterka	
Mornar	Mornarka	
Motociklista	Motociklistkinja	
Muzejski tehničar	Muzejska tehničarka	
Muzeolog	Muzeološkinja	Muzeologica
Muzičar	Muzičarka	
Muzikolog	Muzikološkinja	Muzikologica

N

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Nabavljač	Nabavljačica	
Načelnik	Načelnica	
Nadriljekar	Nadriljekarka	
Nadzornik	Nadzornica	
Naplačivač	Naplačivačica	
Narednik	Narednica	
Nastavnik	Nastavnica	
Nastojnik zgrade	Nastojnica zgrade	
Naturopat(a)	Naturopatkinja	
Naučni fotograf	Naučna fotografkinja	
Naučnik	Naučnica	
Nautičar	Nautičarka	
Navigator leta	Navigatorka leta	
Neurolog	Neurološkinja	Neurologica
Nijanser	Nijanserka	
Noćni čuvar	Noćna čuvarka	
Nosač	Nosačica	
Notar	Notarka	
Novinar	Novinarka	
Novinski reporter	Novinska reporterka	
Nuklearni fizičar	Nuklearna fizičarka	
Numerolog	Numerološkinja	Numerologica
Numizmatičar	Numizmatičarka	
Nutricionist(a)	Nutricionistkinja	

Nj

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Njegovatelj (u dječjim jaslicama)	Njegovateljica	

O

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Oblasni koordinator u prerađivačkoj industriji	Oblasna koordinatorka u prerađivačkoj industriji	
Obrađivač	Obrađivačica	
Obučar	Obučarka	
Ocjenjivač	Ocjenjivačica	
Odbornik	Odbornica	
Odgajivač	Odgajivačica	
Oficir	Oficirka	
Oftalmolog	Oftalmološkinja	Oftalmologica
Oftalmološki optičar	Oftalmološka optičarka	
Okulist(a)	Okulistkinja	
Opat	Opatica	
Operater	Operaterka	
Opremač izloga	Opremačica izloga	
Optičar	Optičarka	
Optometrista	Optometristkinja	
Organizator	Organizatorka	
Orijentalist(a)	Orijentalistkinja	
Ornamentist(a)	Ornamentistkinja	
Ornitolog	Ornitološkinja	Ornitologica
Ortodont	Ortodontkinja	
Ortotičar	Ortotičarka	
Osteopat(a)	Osteopatkinja	
Oštrač alata	Oštračica alata	
Ovlašćeni računovođa	Ovlašćena računovotkinja	

P

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Padobranac	Padobranka	
Paedodontist	Paedodontistkinja	
Paker	Pakerka	
Paleontolog	Paleontološkinja	Paleontologica
Paleograf	Paleografkinja	
Parketar	Parquetarka	
Parlamentarac	Parlamentarka	
Parničar	Parničarka	
Partner	Partnerka	
Pastir	Pastirica	
Patolog	Patološkinja	Patologica
Patronažni tehničar	Patronažna tehničarka	Patronažna sestra
Pčelar	Pčelarka	
Pedagog	Pedagoškinja	Pedagogica
Pedijatar	Pedijatarka	Pedijatrice
Pedijatrijski fizioterapeut	Pedijatrijska fizioterapeutkinja	
Pedikir	Pedikirka	*Pediker/ Pedikerka
Peglar	Peglarka	*Pegler/Peglerka
Pejzažni arhitekta	Pejzažna arhitektica	
Pejzažni fotograf	Pejzažna fotografkinja	
Pekar	Pekarka	Pekarica
Perač	Peračica	
Periodont	Periodontkinja	
Pilot	Pilotkinja	
Piljar	Piljarica	Piljarka
Pijanist(a)	Pijanistkinja	
Pirotehničar	Pirotehničarka	
Pisac	Spisateljica	
Pisar	Pisarka	Pisarica

Pivar	Pivarka	
Pjesnik	Pjesnikinja	
Pjevač	Pjevačica	
Plakatar	Plakatarka	
Planer	Planerka	
Planinar	Planinarka	
Plesač	Plesačica	
Plesni partner	Plesna partnerka	
Pletač	Pletilja	
Plivač	Plivačica	
Podešavač (mašina)	Podešavačica	Podešavateljka
Podiatričar	Podiatričarka	
Podiatrist	Podiatristkinja	
Podoficir	Podoficirka	
Podopolagač	Podopolagačica	
Podrumar	Podrumarka	
Poglavar	Poglavarka	
Pogonski inženjer	Pogonska inženjerka	
Pogrebnik	Pogrebница	
Policajac	Policajka	
Polijski detektiv	Polijska detektivka	
Polijski istražitelj	Polijska istražiteljka	Polijska istražiteljica
Polirač metala	Poliračica metala	
Političar	Političarka	
Politikolog	Politikološkinja	Politikologica
Poljoprivredni proizvođač	Poljoprivredna proizvođačica	
Poljoprivrednik	Poljoprivrednica	
Pomagač	Pomagačica	
Pomoćnik	Pomoćnica	
Pomorski inženjer	Pomorska inženjerka	
Pomorski tehničar	Pomorska tehničarka	
Poreski službenik	Poreska službenica	

Poreznik	Poreznica	
Porotnik	Porotnica	
Portir	Portirka	
Portparol	Portparolka	
Poručnik	Poručnica	
Poslanik	Poslanica	
Poslastičar	Poslastičarka	
Poslovni sekretar	Poslovna sekretarka	
Poslovođa	Poslovotkinja	
Poslužitelj	Poslužiteljka	Poslužiteljica
Posrednik	Posrednica	
Poštanski šalterski službenik	Poštanska šalterska službenica	
Poštar	Poštarka	
Postavljač	Postavljačica	
Potporučnik	Potporučnica	
Potpredsjednik	Potpredsjednica	
Potpukovnik	Potpukovnica	
Povezivač (električnih kablova)	Povezivačica	
Povrtar	Povrtarka	
Požarni inspektor	Požarna inspektorka	
Pozorišni garderober	Pozorišna garderoberka	
Pozorišni rekviziter	Pozorišna rekviziterka	
Praktičar	Praktičarka	
Pratilac	Pratilja	
Pravnik	Pravnica	
Pravni pomoćnik	Pravna pomoćnica	
Pravni sekretar	Pravna sekretarka	
Predavač	Predavačica	
Predilac	Prelja	Predilja
Predsjedavajući	Predsjedavajuća	
Predsjednik	Predsjednica	
Predstavnik	Predstavnica	

Preduzetnik	Preduzetnica	
Premijer	Premijerka	*Predsjednik Vlade/ Predsjednica Vlade
Prenosilac (poruka)	Prenositeljka	
Preprodavac	Preprodavačica	
Prerađivač	Prerađivačica	
Prevodilac	Prevoditeljka	
Privatni detektiv	Privatna detektivka	
Privatni istražitelj	Privatna istražiteljka	Privatna istražiteljica
Procjenitelj	Procjeniteljka	
Prodavac	Prodavačica	
Prodekan	Prodekanica	Prodekanka
Producent	Producentkinja	
Profesor	Profesorica	Profesorka
Programer	Programerka	
Programski koordinator	Programska koordinatorka	
Proizvođač	Proizvođačica	
Proizvodni tehničar	Proizvodna tehničarka	
Projektant	Projektantkinja	
Promoter	Promoterka	
Propovjednik	Propovjednica	
Prorektor	Prorektorka	Prorektorica
Prosvjetni savjetnik	Prosvjetna savjetnica	
Protetičar	Protetičarka	
Protivpožarni inspektor	Protivpožarna inspektorka	
Prozaist(a)	Prozaistkinja	
Psihijatar	Psihijatarka	Psihijatrica
Psihoanalitičar	Psihoanalitičarka	
Psiholog	Psihološkinja	Psihologica
Publicist(a)	Publicistkinja	
Pukovnik	Pukovnica	
Putar	Putarka	

R

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Računovodstveni službenik	Računovodstvena službenica	
Računovođa	Računovotkinja	
Radiestezist(a)	Radiestezistkinja	
Radiolog	Radiološkinja	Radiologica
Radio spiker	Radio spikerka	
Radiotelegrafist(a)	Radiotelegrafistkinja	
Radnik	Radnica	
Rasadničar	Rasadničarka	
Ratar	Ratarka	
Raznoslač (pošte)	Raznoslačica	
Razvodnik (posjetilaca)	Razvodnica	
Realizator	Realizatorka	
Recenzent	Recenzentkinja	
Recepcioner	Recepcionarka	
Redaktor	Redaktorka	
Redovni profesor	Redovna profesorica	Redovna profesorka
Referent	Referentkinja	
Rekreativni terapeut	Rekreativna terapeutkinja	
Rektor	Rektorka	Rektorica
Rekviziter	Rekviziterka	
Reporter	Reporterka	
Reparator fotografske opreme	Reparatorka fotografske opreme	
Restaurator	Restauratorka	
Retušer	Retušerka	
Revizor	Revizorka	
Rezač	Rezačica	
Rezbar	Rezbarka	
Režiser	Režiserka	*Reditelj/ Rediteljka

Ribar	Ribarka	
Rizničar	Rizničarka	
Robni broker	Robna brokerka	
Romanist(a)	Romanistkinja	
Romansijer	Romansijerka	
Ronilac	Roniteljka	
Ručni paker	Ručna pakerka	
Rudar	Rudarka	
Rudarski nadzornik	Rudarska nadzornica	
Rukovalac	Rukovateljka	
Rukovodilac	Rukovoditeljka	Rukovoditeljica
Rvač	Rvačica	

S

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Saksofonist(a)	Saksofonistkinja	
Sakupljač	Sakupljačica	
Sanitarni inspektor	Sanitarna inspektorka	
Saobraćajni projektant	Saobraćajna projektantkinja	
Saradnik	Saradnica	
Sastavljač (programa rada)	Sastavljačica	
Savjetnik	Savjetnica	
Scenarist(a)	Scenaristkinja	
Scenograf	Scenografkinja	
Sedlar	Sedlarka	
Seizmolog	Seizmološkinja	Seizmologica
Sekretar (neke ustanove – funkcija)	Sekretarka	
Senator	Senatorka	
Serološki tehničar	Serološka tehničarka	
Serviser	Servisierka	
Signalista (u željezničkom saobraćaju)	Signalistkinja	

Sinolog	Sinološkinja	Sinologica
Sinoptičar	Sinoptičarka	
Sirar	Sirarka	
Sistem-administrator	Sistem-administratorka	
Sistem-analitičar	Sistem-analitičarka	
Skelar	Skelarka	
Skijaš	Skijašica	
Skiper	Skiperka	
Skladištar	Skladištarka	
Skretničar (željeznički)	Skretničarka	
Skriptor	Skriptorka	
Slagač	Slagačica	
Slavist(a)	Slavistkinja	
Slikar	Slikarka	
Slovoslagač	Slovoslagačica	
Službenik	Službenica	
Snabdjevač	Snabdjevačica	
Snimatelj	Snimateljka	
Sobar	Sobarica	
Socijalni radnik	Socijalna radnica	
Socijalni saradnik	Socijalna saradnica	
Sociolog	Sociološkinja	Sociologica
Solista	Solistkinja	
Sortirer	Sortirerka	
Spasilac	Spasiteljka	
Speleolog	Speleološkinja	Speleologica
Spiker	Spikerka	
Sportista	Sportistkinja	
Spravljač kupki	Spravljačica kupki	
Staklar	Staklarka	
Staklorezac	Staklorezačica	
Statist(a)	Statistkinja	
Statističar	Statističarka	

Statistički službenik	Statistička službenica	
Stażist(a)	Stażistkinja	
Stenodaktilograf	Stenodaktilografkinja	
Stenograf	Stenografkinja	
Stilista	Stilistkinja	
Stjuard	Stjuardesa	
Stočar	Stočarka	
Stolar	Stolarka	
Stomatolog	Stomatološkinja	Stomatologica
Stomatološki protetičar	Stomatološka protetičarka	
Stomatološki tehničar	Stomatološka tehničarka	
Stražar	Stražarka	
Strigač	Strigačica	
Stručni saradnik/asistent	Stručna saradnica/ asistentkinja	
Stručnjak	Stručnjakinja	*Ekspert/ Ekspertkinja
Sudija	Sutkinja	
Sudski isljednik	Sudska isljednica	
Sufler	Suflerka	
Supervizor	Supervizorka	
Svetioničar	Svetioničarka	
Sveštenik	Sveštenica	
Svilar	Svilarica	
Svirač	Sviračica	

Š

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Šabloner	Šablonerka	
Šahist(a)	Šahistkinja	
Šalterski službenik	Šalterska službenica	
Šef	Šefica	
Šeširdžija	Šeširdžijka	Modiskinja

Šiatsu terapeut	Šiatsu terapeutkinja	
Šifrant	Šifrantkinja	
Šinter	Šinterka	
Šivač	Šivačica	Švalja
Školski inspektor	Školska inspektorka	
Školski psiholog	Školska psihološkinja	Školska psihologica
Šminker	Šminkerka	
Šnajder	Šnajderica	Šnajderka
Šofer	Šoferka	
Špediter	Špediterka	
Štampar	Štamparka	
Štavljajč kože	Štavljajčica kože	
Štimer	Štimerka	
Šumar	Šumarka	
Šumski tehničar	Šumska tehničarka	

T

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Taksidermist (preparator životinja)	Taksidermistkinja	
Taksista	Taksistkinja	
Tapetar	Tapetarka	
Tašner	Tašnerka	
Teatrolog	Teatrološkinja	Teatrologica
Tehničar	Tehničarka	
Tehnički crtač	Tehnička crtačica	
Tehnički direktor	Tehnička direktorka	
Tehnički ilustrator	Tehnička ilustratorka	
Tehnički sekretar	Tehnička sekretarica	
Tehnički urednik	Tehnička urednica	
Tehnolog	Tehnološkinja	Tehnologica
Telefonist(a)	Telefonistkinja	

Telefonski operater	Telefonska operaterka	
Telegrafist(a)	Telegrafistkinja	
Teniser	Teniserka	
Teolog	Teološkinja	Teologica
Terapeut	Terapeutkinja	
Tesar	Tesarka	
Tjelohranitelj	Tjelohraniteljka	
Tkač	Tkalja	
Točilac pića	Točiteljica pića	
Tokar (drveta)	Tokarka	
Toksikolog	Toksikološkinja	Toksikologica
Topograf	Topografkinja	
Traktorista	Traktoristkinja	
Tramvajdžija	Tramvajdžijka	
Trapezista	Trapezistkinja	
Travar	Travarka	Travarica
Trener	Trenerica	
Trezorist(a)	Trezoristkinja	*Rizničar/ Rizničarka
Trgovac	Trgovkinja	Trgovka
Trgovački putnik	Trgovačka putnica	
Trkač	Trkačica	
Tržišni inspektor	Tržišna inspektorka	
Turistički vodič	Turistička vodičkinja	
Tužilac	Tužiteljka	Tužiteljica
Tutor	Tutorka	Tutorica

U

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Učitelj	Učiteljica	
Ugljar	Ugljarka	
Ugostitelj	Ugostiteljka	Ugostiteljica
Ugovarač (zapošljavanja)	Ugovaračica	

Ulični prodavac	Ulična prodavačica	
Ulični pjevač	Ulična pjevačica	
Upravljač (vozilom)	Upravljačica	
Upravnik	Upravnica	
Urbanist(a)	Urbanistkinja	
Urbanistički planer	Urbanistička planerka	
Urednik	Urednica	
Urolog	Urološkinja	Urologica
Uzgajivač	Uzgajivačica	

V

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Vajar	Vajarka	
Valjaoničar	Valjaoničarka	
Vanredni profesor	Vanredna profesorica	Vanredna profesorka
Vaterpolista	Vaterpolistkinja	
Vaspitač	Vaspitačica	
Vatrogasac	Vatrogaskinja	Vatrogasilja
Vatrogasni inspektor	Vatrogasna inspektorka	
Vebsajt administrator	Vebsajt administratorka	
Vebsajt dizajner	Vebsajt dizajnerka	
Vebsajt projektant	Vebsajt projektantkinja	
Vebsajt tehničar	Vebsajt tehničarka	
Veterinar	Veterinarka	
Veterinarski bolničar	Veterinarska bolničarka	
Vezilac	Vezilja	
Vicekonzul	Vicekonzulka	
Vinogradar	Vinogradarka	
Violinist(a)	Violinistkinja	
Vizuelni umjetnik	Vizuelna umjetnica	
Vjerski iscjelitelj	Vjerska iscjeliteljka	
Vještački inseminator	Vještačka inseminatorka	

Vlasnik (prodavnice)	Vlasnica	
Vočar	Vočarka	
Vodič	Vodičkinja	
Voditelj	Voditeljka	
Vodnik	Vodnica	
Vodoinstalater	Vodoinstalaterka	
Vodonoša	Vodonoša	
Vozač	Vozačica	
Vračar	Vračara	
Vratar	Vratarka	
Vrhovni državni tužilac	Vrhovna državna tužiteljka	Vrhovna državna tužiteljica
Vrtlar	Vrtlarka	
Vulkanizer	Vulkanizerka	

Z

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Zakivač	Zakivačica	
Zalagaoničar	Zalagaoničarka	
Zanatlija	Zanatlijka	
Zamjenik	Zamjenica	
Zapisničar	Zapisničarka	
Zaprašivač	Zaprašivačica	
Zastakljivač	Zastakljivačica	
Zastupnik	Zastupnica	
Zavarivač	Zavarivačica	
Zdravstveni inspektor	Zdravstvena inspektorka	
Zdravstveni radnik	Zdravstvena radnica	
Zidar	Zidarka	
Zlatar	Zlatarka	
Zoolog	Zoološkinja	Zoologica
Zubotehničar	Zubotehničarka	

Ž

OBLICI ZA MUŠKI ROD	OBLICI ZA ŽENSKI ROD	ALTERNATIVNO
Željezničar	Željezničarka	
Žetelac	Žetelica	

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA
Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti

Stanka Dragojevića 2, 81 000 Podgorica, Crna Gora

Tel./ Fax: +382 20 244 145; 244 149

E-mail: gender@gov.me

Web site: www.minmanj.gov.me

...ne, na
najatraktivnije i
...noću da zamislim Pariz
bez te svetkovine. Ove godine je privukla
75 hiljada posjetilaca za četiri dana (35 eura
ulaz) a samo prvog dana 17 hiljada.
Bak je odličan test da se izmjeri ne samo
kulturalna privlačnost glasnog granta Primi-
... i ...

vatan je t... itijih obli
dimenzija i materij... fotokolaža i
asamblaža. Dimenzije djela se kreću se od
minijaturnih do džinovskih. Ta djela su
često masivna, obojana, sjajna, upadljiva.
Pojavile su se u velikom broju i skulpture sa
grupom likova. Poput savremenih ljudi koji
pričaju svoju priču

na jednom standardu pokazuje koliko male
skulpture... Par... one su...
... i ...

Organizacija za evropsku
bezbjednost i saradnju
Misija u Crnoj Gori